

vergadering **C269**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 8 juni 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

INTERPELLATIE van Thijs Verbeurgt aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het uitblijven van antwoorden op de vragen inzake de consultancyuitgaven van de Vlaamse overheid

– 23 (2022-2023)

INTERPELLATIE van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de onduidelijkheid rond de kosten voor consultancyopdrachten bij de Vlaamse overheid

– 24 (2022-2023)

Bijlagen 1 tem 4

3

9

INTERPELLATIE van Thijs Verbeurgt aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het uitblijven van antwoorden op de vragen inzake de consultancyuitgaven van de Vlaamse overheid

– 23 (2022-2023)

INTERPELLATIE van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de onduidelijkheid rond de kosten voor consultancyopdrachten bij de Vlaamse overheid

– 24 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Björn Rzoska

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister-president, vooraleer ik inga op de inhoud van mijn interpellatie, moet ik u zeggen dat ik, dankzij u, hier alweer buiten adem aankom, want ik heb alweer pas vlak voor de vergadering de boodschap gekregen dat ik documenten mocht gaan inkijken. De vorige keer was het vijf minuten voor de vergadering, nu was het al iets meer dan een halfuur voor de vergadering. Laat mij toe om te zeggen dat ik het echt geen manier van werken vind dat wij als parlement alweer te elfder ure een lijst moeten gaan inkijken waarvan we opnieuw geen notities, geen foto's mogen nemen, waar we een paar zaken uit het hoofd moeten leren. Ik vind dit echt geen manier van werken. Ik begrijp oprecht niet hoe het kan dat we vier maanden na het indienen van de vraag nog steeds het antwoord niet gewoon in onze mailbox hebben. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Ik heb de vraag eind maart ingediend. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Voor wat hoort wat. Tweeënhalve maand.

Maar, minister-president, alle respect, ik vind dat echt geen manier van werken. Ik snap echt niet waarom het zo lang duurt om duidelijkheid te geven. U hebt daarjuist, te elfder ure, aan de indieners van de vragen, mijzelf en collega D'Haese, inzage gegeven in een nieuwe lijst, waaruit we moeten afleiden hoeveel nu het bedrag is voor consultancy. Dat bedrag is rond de 640 miljoen euro, het bedrag dat u eerst had aangegeven. Dat is iets lager dan wat u in de plenaire vergadering hebt aangegeven. Toen zei u dat men nog twee departementen moest valideren.

Het is nu toch wel de zoveelste keer dat we het met een nieuwe lijst moeten doen. Ik geef nog even de historiek. Op 9 mei 2023 zegt u in een schriftelijk antwoord dat er een bijlage komt. Die komt er niet. In de commissie Welzijn zegt minister Hilde Crevits op 23 mei 2023 dat de totale consultancykost 1,5 miljard euro bedraagt. Uw woordvoerder bevestigt dat het in die grootteorde is, maar dat er nog wat moet worden gecheckt. Een dag later zegt u in de plenaire vergadering dat het 640 miljoen euro is, maar ook daar moest nog worden gecheckt. En een week later komt uw minister van Begroting met een totaal ander cijfer. Na een heel complexe uitleg over codes zegt hij dat we een heel helder cijfer hebben – het staat op mijn netvlies gebrand – van 42 miljoen euro voor 2022. Dat is het exacte cijfer: 42 miljoen euro voor consultancy. Bovendien geeft hij ook nog een cijfer voor de 'big four'.

Ik heb daarjuist mijn best gedaan om die 42 miljoen euro terug te vinden in de tabel die u mij ter inzage hebt bezorgd. Ik heb daar een paar zaken uit gehaald: IT, hr. Ik dacht dat ik er zo ging geraken, dat minister Diependaele de meest

minimale invulling heeft gebruikt. 'Andere consultancy'? Dat is niet 42 miljoen euro. 'Opdrachten aan derden'? Dat is het ook niet. Voor 2022, het jaar waarvan minister van Begroting Diependaele zei dat hij exact – ik denk zelfs dat hij zei "tot op de euro" – kon zeggen hoeveel het is. In de tabel die ik daarnet van u heb gekregen, die ik heb mogen inkijken, vind ik op geen enkele manier die 42 miljoen euro terug. Dan moet u mij toch eens verklaren dat uw minister van Begroting zegt "tot op de euro juist", en dat ik ze niet kan terugvinden. Ik vind dat totaal onduidelijk.

De kern van mijn interpellatie blijft dus staande: hoe komt het dat de cijfers die uw minister van Begroting geeft en die u geeft niet in lijn zijn? Hoe kan dat? Ik vind dat behoorlijk onbegrijpelijk. U zult zeggen dat het een complexe oefening is. U hebt natuurlijk die oefening zelf complex gemaakt door de technische begrotings-aanpassingen die u hebt doorgevoerd met de codes. Maar ik snap ook niet dat dat niet structureel wordt opgevolgd, dat het zo lang duurt om aan verschillende departementen te vragen wat ze uitgeven aan consultancy. Ze zeggen daar: "We zullen eventjes de schoenendoos met de facturen erbij moeten nemen en manueel gaan zoeken." Ik vind dat zeer vreemd.

Er zijn een paar vragen die nu vervallen op basis van het antwoord, maar hoe verklaart u het verschil tussen het bedrag dat u genoemd hebt, eerst 638 miljoen euro, later 640 miljoen, met nog twee departementen bij, die dus een verschil van ongeveer 2 miljoen euro hebben opgeleverd, en het bedrag van 42 miljoen euro van uw minister van Begroting? Hoe komt het dat die bedragen zo verschillend zijn? Ik begrijp daar niets van.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, ik ga de opmerkingen van mijn collega niet herhalen, over de manier van werken. Het is inderdaad al de tweede keer dat er last minute voor een belangrijk debat hierover een aantal cijfers vertrouwelijk worden gegeven. Ik ben blij dat u de gegevens voor u op uw scherm hebt, ik heb ze niet, wat een onevenwicht geeft in het debat hier in het parlement. Ik vind dat niet gezond. Ik denk dus inderdaad dat dat geen mooie manier van werken is.

Ik zou op twee elementen willen inleggen. Het eerste is het nieuwe cijfer van de dag. Het spelletje hoger-lager van deze regering gaat gewoon verder. Eerst was het 1,5 miljard euro, dan 640 miljoen euro, 220 miljoen euro, nu weer 640 miljoen euro. Het gaat gewoon alle richtingen uit. Ik ben alle tabellen net gaan inkijken en ik kan alleen maar vaststellen dat die onvolledig zijn, ook al zou dit een definitief antwoord moeten zijn. Er staan heel wat nullen op plaatsen waar geen nullen zouden moeten staan. U geeft zelf aan in het antwoord dat Welzijn, Volksgezondheid en Gezin niet de tijd heeft gevonden om de cijfers te verfijnen. Daar staan gewoon nullen voor de jaren 2022 en 2023, terwijl de minister van Begroting hier vorige week nog zei dat hij uitgerekend de cijfers voor die jaren met één druk op de knop, onmiddellijk en zonder enig probleem uit de boekhouding zou kunnen halen. Ik vind dat onbegrijpelijk. Waarom staan er nullen in die tabellen?

Ik zie in de tabellen ook cijfers staan die niet overeenkomen met andere cijfers die ons vanuit de administratie bereiken. We hebben maandag nog mogen lezen over de rapporten die de heer Rzoska heeft bovengehaald over Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) waaruit blijkt dat men in 2020 100 miljoen euro heeft uitgegeven aan extern advies. Dat is, voor alle duidelijkheid, niet aan printers of externe ondersteuning; het is 100 miljoen euro enkel en alleen voor extern advies. De bedragen in de tabellen die ik daarnet heb kunnen inkijken, komen zelfs niet in de buurt daarvan.

Er is dus nog steeds evenveel onduidelijkheid als toen we aan dit avontuur begonnen zijn, alleen wordt de crisis voor deze regering natuurlijk alleen maar groter.

Het is werkelijk ongelooflijk dat men na tweeënhalve maand nog steeds geen cijfer kan noemen.

Daarnaast, minister-president, hebben wij een tabel gekregen met 135.000 facturen. Ik dacht dan: deze zijn nagekeken en betreffen enkel consultancy. Ik heb ze natuurlijk niet alle 135.000 in detail bekeken, maar ik zag daar bedragen voor drukwerk – flyers, affiches, bedrukkingen – of voor de reiniging van tapijten. Zelfs in mijn definitie van consultancy valt dat niet onder consultancy. (*Opmerkingen van Thijs Verbeurgt*)

Het behakken van bomen, inderdaad. Het is eindeloos wat erin staat, allemaal zaken die in de verste verte niets met consultancy te maken hebben. En als het wel over consultancy gaat, dus over KPMG, Mobius en zo verder, dan staat er niet bij waarvoor. Dan zijn er heel wat lijnen waar het bedrijf en bedrag bij staan, maar niet waarvoor de opdracht diende. Men heeft dus effectief de schoendoos met de facturen geleegd en in een tabel gegoten, maar we kunnen daar niets mee. We hebben geen enkel inzicht in waar deze regering geld aan uitgeeft. Dat blijft allemaal onduidelijk.

We krijgen bovendien geen antwoorden op de vragen die wij gesteld hadden. Ik heb mijn vragen ingediend op 29 maart 2023. Ik had gevraagd welke consultancy-bedrijven sinds 2010 opdrachten hebben uitgevoerd. Geen antwoord. Het aantal opdrachten per consultancybedrijf? Geen antwoord. De totale som per consultancybedrijf per jaar sinds 2010? Geen antwoord. Het overzicht van alle opdrachten? Daar zit dus ook de reiniging van tapijten bij. De aard van de opdrachten enzoverder sinds 2010? Ik heb enkel cijfers gekregen voor de periode vanaf 2019. Normaal gezien is het toch de bedoeling dat als wij vragen stellen aan de regering, de regering die dan beantwoordt? Zo werkt het informatierecht van het parlement toch? Maar blijkbaar geldt dat niet in deze zaak. Ik denk dat dat is omdat jullie zelf geen flauw benul hebben van hoe de vork in de steel zit.

Deze regering, die er een erezaak van maakt dat haar begroting op orde is – dat was de laatste strohalm, dacht ik, nadat alle andere hoop vervlogen was –, kan ook op dit vlak geen enkele geloofwaardigheid bieden; het is totale chaos. Als dit in een bedrijf zou gebeuren, de boekhouder had allang zijn C4 gekregen.

Dat is het eerste element, die totale chaos en onduidelijkheid rond de cijfers.

Waar wordt het geld dan aan besteed? Want dat is eigenlijk waar mijn interpellatie over ging. Dat ging over de rapporten die zijn bovengehaald bij Mobiliteit en Openbare Werken en Toerisme Vlaanderen. Daaruit blijkt dat MOW alleen al in 2020 100 miljoen euro heeft uitgegeven aan consultancy. Dat is een kwart meer dan het jaar ervoor. Dat was 75 miljoen euro. Dat is eigenlijk een derde erbij sinds 2019.

Men geeft aan dat dat gewoon een rechtstreeks gevolg is van de besparing op de administraties. Men moet mensen ontslaan of men moet het met minder mensen doen op de administratie, dus dan moet men uitbesteden naar consultants. Tegen 2024 moet men het bij MOW met tweehonderd personeelsleden minder doen. Men geeft gewoon aan dat er daardoor meer en meer werd ingezet op het uitbesteden van taken, niet alleen voor speciale projecten zoals hier in het parlement werd gezegd, maar ook voor de reguliere werking. Men zegt dat er 10 miljoen euro werd bespaard op de eigen werking, en in ruil geven we 25 miljoen euro uit aan consultancy. Dat is geen efficiëntie, dat is gewoon pure verspilling van belastinggeld.

Bij Toerisme Vlaanderen zegt men net hetzelfde. Er worden steeds meer duurzame, langdurige consultancy-opdrachten uitgeschreven. Ze hebben zelfs berekend dat het goedkoper zou zijn om consultants opnieuw door ambtenaren te vervangen.

Dat is dus exact het omgekeerde van wat er al vier weken in het parlement wordt gezegd, dat dit het toonbeeld van kostenefficiëntie is.

Het agentschap heeft berekend dat ze een jaarlijkse besparing van een half miljoen euro kunnen doen door opnieuw te schuiven met middelen en door te insourcen in plaats van te outsourcen. Dat is tegenstrijdig met wat u hier in het parlement hebt gezegd, minister-president, dat dit een goed voorbeeld van efficiëntie zou zijn. Dat is tegenstrijdig met wat de minister van Financiën heeft gezegd, dat dit een voorbeeld van kostenefficiëntie is.

Ik heb daar dus een aantal vragen over, minister-president. Hoe reageert u op die nota's en de bedragen die daarin worden genoemd die niet overeenkomen met de bedragen die u vandaag aan mij en de heer Verbeurgt hebt gecommuniceerd? Maar vooral: hebt u die nota's gezien? Had u daar weet van? Want anders hebt u gewoon het omgekeerde verteld van wat u wist. Gaat u die nota's bezorgen aan het parlement? En, wat mij betreft heel belangrijk: bestaan er nog andere van dit soort nota's bij andere departementen en agentschappen over de efficiëntie van consultancy?

Ten slotte, minister-president, denk ik dat het wel tijd is om een antwoord te bieden op de vraag over hoe deze regering nu de inzet van die consultants evalueert, als men niet eens een idee heeft over hoeveel men eraan uitgeeft en als vanuit de eigen administratie komt dat het hyperinefficiënt is. Hoe evalueert u de inzet van die consultants voor de kerntaken van de Vlaamse overheid?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik zal eerst de eerste vraag van de heer Verbeurgt beantwoorden over wanneer de cijfers er zullen zijn. Waarom is de tabel zo en kan die op die manier ingekeken worden? Omdat men nu de laatste hand aan het leggen is om de tabel te anonimiseren. Personen en firmanamen blijven daar natuurlijk in staan, maar referenties naar personen worden weggehaald. Maar ik zal zeggen dat dit geen toonbeeld is van snelle dienstverlening.

Ik denk dat minister Diependaele vorige week heeft uitgelegd dat er pas sinds mei 2021 een aparte rubriek is in de boekhouding voor consultancy-opdrachten volgens de definitie die de minister van Begroting eraan heeft gegeven. Want heel het debat gaat natuurlijk over welke definitie je geeft aan consultancy of externe dienstverlening. Als je dat voor ogen neemt, zijn de cijfers zeer consistent.

Maar dus, wat de tabel betreft, denk ik dat de laatste hand eraan wordt gelegd. Ze zal jullie wel ter beschikking gesteld worden op een manier zodat u ze niet hoeft te consulteren zoals u daarstraks hebt moeten doen. Ik zeg u met de hand op het hart – maar u moet me niet geloven – dat dit geen manoeuvre is om dit last minute aan te passen. De administratie heeft daar gewoon tijd voor nodig.

Ik had ook gezegd dat we u de cijfers gaan bezorgen eind mei of begin juni. Het is nu 8 juni, in mijn definitie valt dat in begin juni, dus in die zin zijn we, denk ik, in lijn met mijn belofte. Het was ook een vraag met veel analyse van cijferwerk.

Mijnheer Verbeurgt, dan was er uw tweede vraag, over het verschil tussen het cijfer van 640 miljoen euro en de 42 miljoen euro van minister Diependaele. Voorzitter, ik weet niet of het van toepassing kan zijn, maar we hebben hier de tabel en ik kan tonen hoe je die 42 miljoen euro kunt krijgen door de selectie op die twee codes over consultancy te maken. Dan kom je exact op dat bedrag van 42 miljoen euro. We kunnen u dat dus aantonen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we de tabel projecteren, dan kan het ook worden getoond en dan kunt u ondertussen gewoon doorgaan. *(De cijfers worden geprojecteerd.)*

Minister-president Jan Jambon: De cijfers liggen dus wel in lijn met elkaar. Minister Diependaele heeft daar vorig jaar uitgebreid op geantwoord in de commissie, denk ik. Ik heb in de plenaire vergadering het getal 640 miljoen euro genoemd. Daarin zit zowel consultancy als uitbesteding, dus externe dienstverlening. Er zijn een aantal voorbeelden gegeven.

Als ik nu die tabel beperkt had om tot die 42 miljoen euro te komen, dan had men gezegd dat dat niet volledig was, want het is ook over uitbesteding en informatica gegaan. Dus we hebben u nu de tabel bezorgd met daarin de elementen om tot die 640 miljoen euro te komen, ongeveer. Zoals ik ook heb gezegd in de plenaire vergadering, gaat het hier om een grootteorde.

Zoals u ondertussen goed weet, waren er tot halverwege 2021 geen gedetailleerde economische boekhoudcodes voorhanden die een detail weergeven van enkel consultancy-opdrachten. Collega D'Haese, het moet mij toch ook van het hart dat dat niets met begroting te maken heeft. Dat gaat over de vraag of je een analytische boekhouding hebt. Dat zijn twee totaal verschillende dingen. Ja, het was moeilijk om te zeggen wat nu de consultancy-opdrachten zijn geweest. Maar dat verandert niets aan het cijfer van de begroting, of aan het cijfer van de rekeningen. Dat is de vraag of je voldoende capaciteit, voldoende programma's hebt om analytisch die cijfers te duiden. Wat consultancyopdrachten betreft, heeft de minister van Begroting dat in orde gebracht vanaf mei 2021. En daar moeten we inderdaad bijna factuur per factuur – niet uit een doos maar via de computer – nagaan wat we onder externe dienstverlening plaatsen en wat niet. Dat heeft de minister bij het begin van deze legislatuur rechtgezet.

Het is net collega Diependaele die er in de loop van 2021 voor gezorgd heeft dat deze details wel mogelijk werden, en dat er zodoende vanaf 2022 een exact cijfer onmiddellijk uit de boekhouding te halen is voor wat betreft zuivere consultancy-opdrachten. De regering heeft niet gewacht op uw vraag om actie te ondernemen naar meer transparantie en duidelijkheid, net omdat wij zelf ook belang hechten aan een duidelijke rapportering, aan duidelijke cijfers.

Het is net Collega Diependaele die er in de loop van 2021 voor gezorgd heeft dat deze details wel mogelijk werden en zodoende is er vanaf 2022 een exact cijfer te bepalen, wat betreft zuivere consultancy-opdrachten.

De regering heeft niet gewacht op uw vragen om actie te ondernemen naar meer transparantie en duidelijkheid, net omdat wijzelf ook belang hechten aan een duidelijke rapportering, duidelijke cijfers. Ik herhaal dat dat vóór 2021 wat moeilijker is.

We zijn zeker dat er in 2022 42 miljoen euro naar consultancy is gegaan. Het betreft de drie economische codes, en dat kunnen we nu aantonen. Het gaat om 613361, 'Consultancy-opdrachten inzake ICT', 613391, 'Overige Consultancy-opdrachten' en 613441, 'Consultancy-opdrachten inzake hrm' (humanresource-management), die we sinds mei 2021 opvolgen. Cédric Lingier kan het u hier aantonen. *(Opmerkingen van Jos D'Haese en Thijs Verbeurgt. Philippe Muyters wijst de cijfers voor hen op het scherm aan.)*

Het cijfer over alle beschouwde jaren samengeteld, de 640 miljoen euro die ik in de plenaire vergadering heb genoemd, is nog een samengesteld bedrag uit consultancy en uitbestedingen. Collega Diependaele heeft dit vorige week in de commissie ook afdoende geduïd.

Dat is 2022, 2021, een gedeeld jaar. Voor een volledig jaar, vanaf 2022, kun je het zo uit de boekhouding halen.

Die consultancy-opdrachten zitten dus over drie rubrieken verspreid, maar enkel consultancy-opdrachten zitten daarin. Het zijn alleen hrm, ICT en overige consultancy-opdrachten. Het cijfer over alle beschouwde jaren samengeteld – die 640 miljoen euro die ik in de plenaire vergadering heb genoemd – is nog een samengesteld bedrag uit consultancy-opdrachten en uitbestedingen. En ook dat heeft collega Diependaele vorige week in de commissie afdoende geduid.

Ik moet u wel zeggen dat er ook een afwijking zat op het cijfer van de 'big four' dat zowel ik in de plenaire vergadering genoemd heb als de heer Diependaele hier in de commissie. Dat was respectievelijk 31 miljoen versus 40 miljoen euro, een cumul van de verschillende jaren. De afwijking situeert zich voor het grootste gedeelte, bijna 8 miljoen euro, omtrent het inhuren van externe auditors waar Audit Vlaanderen gebruik van maakt. Dit betreft namelijk uitbesteding en geen consultancy. Daar was er een dubbeltelling.

U vraagt of het klopt dat alle opdrachten inzake IT en hr momenteel uit de lijst worden verwijderd. Wel, u hebt kunnen zien dat dat niet het geval is.

Dan ging het over de twee departementen waarvan ik op 24 mei had gezegd dat ze hun deel van de lijst nog moesten uitkuisen. Er bestond nog onduidelijkheid met betrekking tot de cijfers van het beleidsdomein Landbouw en Visserij, alsook het Agentschap Innoveren en Ondernemen. Aangezien deze cijfers nog niet gevalideerd waren, kon ik u ze nog niet ter beschikking stellen in het Excelbestand dat u hebt ingekeken op het bureau van de griffier van het Vlaams Parlement.

Het agentschap Welzijn vraagt om u ook te informeren dat zij voor de periode 2019 tot 30 april 2021 meer tijd nodig hebben om een ernstiger opdeling te maken van de cijfers.

Mijnheer D'Haese, u vroeg hoe ik op de nota's van zowel Mobiliteit en Openbare Werken als Toerisme Vlaanderen reageer. De bedragen in de oefening van MOW zijn veel breder dan enkel consultancyuitgaven. Die bedragen proberen te vergelijken, is dus appels met een fruitmand vergelijken, want het ene is een kleine deelverzameling van het andere. In deze oefening vat men bijvoorbeeld ICT-dienstverlening, dienstverlening door architecten, MER-deskundigen (milieu-effectenrapport), bodemsaneringsdeskundigen, patent- en octrooiaanvragen, concept- en ontwerpstudies. Dat zit allemaal in het bedrag dat in die nota van MOW genoemd wordt. Consultancy is dus maar een fractie van alles wat in die oefening is opgenomen.

In de nota van Toerisme Vlaanderen werd voorgesteld om een consultancyuitgave deels om te zetten in personeel. En ook daar weer is dat in de vrij brede interpretatie van het woord. 'Externe dienstverlening' zou daar correcter zijn. Op die vraag uit de nota is de Vlaamse Regering, op voorstel van de bevoegde minister, namelijk minister Demir, ook effectief deels tegemoet gekomen via een dossier dat op de ministerraad van de Vlaamse Regering is gepasseerd op 9 december vorig jaar, in verband met aanpassingen van het personeelsplan Toerisme Vlaanderen. Er is 1,27 miljoen euro recurrent gecompenseerd van het werkingskrediet naar loonkrediet. De Vlaamse Regering handelt dus wel degelijk effectief naar terechte analyses die in het kader van externe dienstverlening worden gemaakt.

Ik heb geen enkel probleem om toe te geven dat er drie legislaturen na elkaar besparingen op het personeel zijn geweest en dat wij op een bepaald moment ook gedetecteerd hebben dat de bedragen van externe dienstverlening misschien wel doorschoten. We hebben dat dus bekeken binnen de Vlaamse Regering en hebben voor de koppenbesparing gezegd dat men daar voor een deel van kan afwijken indien men dat goed komt uitleggen in de regering. Want het is inderdaad absurd om een koppenbesparing te compenseren met, om die reden, regulier personeel te vervangen door externe dienstverlening. Dat is absurd. Hier en daar zagen we

dat fenomeen komen. En we hebben al lang geleden, eind vorig jaar, gezegd dat men daarvan kan afwijken.

Het is geen enkel probleem om de nota's te bezorgen aan het parlement. De nota van MOW was trouwens een onderdeel van de Vlaamse Brede Heroverweging, waarbij net gevraagd werd om dergelijke oefeningen te maken (zie [bijlage 1](#) en [bijlage 2](#)). Al die rapporten zijn publiek beschikbaar. De nota van Toerisme Vlaanderen is deels opgenomen in het dossier van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 in verband met het personeelsplan van Toerisme Vlaanderen (zie [bijlage 3](#)). Maar we gaan u die nota's overmaken, geen enkel probleem.

U vroeg of er nog andere soortgelijke nota's bij andere departementen bestaan. Ja, het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust rapporteert halfjaarlijks aan de eigen vakorganisaties over de ingezette consultancy en uitbestedingen. Ook die tabel zullen we u bezorgen (zie [bijlage 4](#)).

We hebben dat dus opgevraagd bij alle administraties. En dat zijn de enige drie: de twee die u al noemde en dan nog het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust.

Tot slot vroeg u hoe ikzelf de inzet van consultancy voor kerntaken van de overheid evalueer. Ik verwijs naar mijn antwoord in de plenaire vergadering. Ik verwijs ook naar mijn toelichting van zojuist. We moeten goed in het oog houden dat reguliere taken niet in externe dienstverlening omgezet worden. We doen dat ook. Maar, mijnheer D'Haese, ik weet wat uw model is. U wilt de privésector helemaal kapot. U wilt de overheid als enige speler op het veld zien. Ik kan u dat niet verwijten. Dat is uw communistische ideologie. De communistische ideologie is: laat alles door de staat doen en houd de privé daarbuiten. Ik moet eerlijk zeggen dat we in de geschiedenis weinig goede voorbeelden gezien hebben waar dat tot successen heeft geleid. Lege winkelrekken, lange wachtrijen, democratie om zeep, goelag-archipel: dat is het gevolg van dat model. En dat beeld zullen wij met de democratische partijen in dit parlement ... *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ik heb u laten uitspreken. U gaat mij ook laten uitspreken. Voorzitter, ik vraag dat u hier optreedt.

De voorzitter: Collega D'Haese, u krijgt zo meteen het woord en dan kunt u antwoorden. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Minister-president Jan Jambon: Neen, natuurlijk niet.

Dat model gaan wij met de democratische partijen in dit parlement bestrijden, zo goed als we dat kunnen, met democratische middelen. Want daar pas ik voor. En u kunt natuurlijk een hoop 'fuss' creëren over cijfers en cijfers die een andere inhoud hebben, met elkaar vergelijken. Dat noem ik intellectuele oneerlijkheid, maar het past natuurlijk volledig in uw ideologie.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister-president, ik moet collega D'Haese niet verdedigen, maar laat mij beginnen met te zeggen dat u in dezen niet echt goed geplaatst bent om anderen de les te spellen over hoe er in dit dossier wordt gecommuniceerd. U hebt het zelf gezegd: het is geen toonbeeld van een snelle dienstverlening. Dat is het zachtste wat je over dit dossier kunt zeggen.

Eerlijk gezegd blijf ik met heel wat vragen zitten. U zegt dat het te maken heeft met definities. Maar blijkbaar hanteert de administratie dan een andere definitie over consultancy dan de regering. Want de administratie communiceert cijfers over consultancy – ik verwijs bijvoorbeeld naar MOW – en u zegt dat dat eigenlijk geen

consultancy is, hoewel ze zelf zeggen dat ze dat bedrag uitgeven aan consultancy. Blijkbaar hanteert u de minimalistische lezing en de administratie een andere lezing. Dat is een eerste element dat mij opvalt.

Minister-president, wij hebben een lijst mogen inkijken. Garandeert u dat, wanneer alle namen zijn uitgevlakt, dat de exacte lijst is met alle consultancyopdrachten die de Vlaamse overheid deze legislatuur heeft toegekend? Ik zal u vertellen waarom ik dat vraag. Ik heb één dossier heel snel door de tabel gehaald: het dossier waarmee alles is begonnen, dat van WhoCares?. De cijfers die ik in de lijst heb gevonden, matchen niet met het schriftelijke antwoord dat minister Crevits daarop heeft gegeven. Ik zie daar andere jaartallen, bedragen die niet meteen te matchen zijn. Ik zie voor WhoCares? 2020, maar 2022 is leeggemaakt. Ik kan niet zien waarover het gaat. Maar uit het antwoord van minister Crevits weet ik dat er ook in 2021 aan WhoCares? is betaald. Dat vind ik niet terug in de tabel.

Minister-president, garandeert u ons dat wij, hoe hard we ook zullen zoeken, niets zullen vinden dat niet in uw tabel staat? Kunt u dat garanderen? Op basis van die ene, snelle, voorlopige zoekopdracht heb ik daar mijn twijfels over.

Bovendien zegt u dat het Departement Welzijn nog wat meer tijd vraagt. Maar zij hebben daar ondertussen wel wat schriftelijke vragen over beantwoord. Waren die antwoorden dan niet correct? Ik vind het zeer vreemd dat het departement nu zegt dat het dat eerst nog eens goed moet bestuderen. Dat vind ik zeer vreemd. Ik blijf toch met veel vragen over de cijfers zitten.

U zegt dat ik dat niet mag zien in het kader van de begroting. Ik ben het daar niet mee eens. Want wat is dit? Dit is onder de motorkap gaan kijken. De begroting gaat over de grote cijfers. De rekeningen gaan over waar de regering haar geld uitgeeft. Dit dossier is echt in de diepte gaan kijken of deze regering weet waaraan ze haar geld uitgeeft. Kent ze niet alleen de macrocijfers, maar weet ze ook op detailniveau waaraan ze geld uitgeeft? Daar is het antwoord onduidelijk. In het beste geval weet ze dat misschien, in het slechtste geval weet ze dat nog niet.

Ik vind dat verontrustend. Waarom? Deze regering zegt altijd – minister Diependaele heeft het letterlijk gezegd – dat consultancy efficiënter is. Hij heeft vorige keer in de commissie letterlijk gezegd dat consultancy een efficiënter model is. Maar hoe kun je nu weten dat dat model efficiënter is als je niet weet hoeveel je er exact aan uitgeeft? Dat is als zeggen dat je een huis hebt gekocht en dat je qua prijs-kwaliteitverhouding de best mogelijke deal hebt gedaan, maar niet meer weet hoeveel het heeft gekost. Dat is toch vreemd?

Er zit hier een fundamentele vraag achter. Waarom vindt deze regering per definitie consultancy een goede zaak? Dat vind ik vreemd. Ik ben nieuw en laat mij graag overtuigen. Ik vind: je kijkt naar de cijfers en hoeveel het je heeft gekost. Je kijkt naar de inhoud – daarom wil ik graag de lijst zien –, naar wat we ermee hebben gedaan en of consultancy hierin een meerwaarde heeft betekend. Of, zoals we in het rapport van de administratie hebben gelezen: zijn het hier duurzame structurele taken die de administratie beter zou kunnen doen? Die discussie wil ik graag voeren, maar daarvoor hebben we een volledig overzicht nodig. Ik heb nog steeds het gevoel dat we dat niet hebben gekregen.

U zegt ook dat deze regering niet heeft gewacht op de oppositie om duidelijkheid te creëren. Ik kan alleen maar vaststellen dat het tot de schriftelijke vragen van mezelf en collega D'Haese heeft geduurd vooraleer die oefening voor de vorige jaren ten gronde is begonnen. U kunt dat toch niet echt zeggen. De oppositie is moeten beginnen met het stellen van vragen alvorens u die oefening nu blijkbaar ten gronde maakt. Ik blijf daar met vragen zitten.

Ik heb nog een vraag over de tabel. Ik weet dat het not done is. U verwijst naar codes, maar er was ook een lijst met omschrijvingen van die IT-opdrachten. Zoals minister Diependaele heeft gezegd, ging het om IT-uitbestedingen, consultancy IT, consultancy hr, dienstverlening IT exclusief consultancy en andere consultancy. Ik heb daar de verwerking op gemaakt. U moet mij toch eens zeggen hoe dat matcht met die code, want volgens mij komen er daar andere bedragen uit.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het is factueel. Die drie codes zijn de codes waar sinds 2021 alle consultancyopdrachten in geboekt worden. Zoals minister Diependaele hier vorige week zei, op die drie codes worden die geboekt sinds mei 2021. Als u vraagt waar de consultancy in de boekhouding zit, zijn dat die drie codes. Daar zit ook niets anders in. Dat is zo uitgezuiverd sinds 2021.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Mijn punt is eigenlijk dat je dat met de inhoudelijke omschrijving heel moeilijk kunt achterhalen, maar bon.

Mijn vraag aan u, minister-president, is de volgende. Hoe komt het dat de administratie een andere definitie schijnt te hanteren van consultancy? Zij communiceren immers cijfers. Hoe komt dat? Is daar dan nooit overleg geweest? U zegt dat u die oefening gemaakt hebt. Ik zie dat niet. En garandeert u dat de lijst die we nu zullen krijgen, de correcte en definitieve lijst is waar alle consultancyopdrachten vanuit de Vlaamse Regering in verwerkt zitten?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt, minister-president, voor het antwoord en de uithaal.

Laat ons eerst even beginnen over die cijfers. We hebben daarnet die tabel gezien. U kunt die misschien opnieuw openzetten, maar iedereen heeft daar die rijen nullen in zien staan. Rijen nullen, niet alleen uit de jaren 2018 tot 2021, rijen nullen uit de jaren 2022 en 2023. Dat zijn de jaren waarvan iedereen hier zegt dat men de cijfers onmiddellijk met één muisklik kan geven. Mijn vraag is: waar zijn die cijfers? Hoe kunnen jullie nu spreken over een definitief antwoord als die tabellen vol rijen met nullen staan? Rijen waar er vorige jaren miljoenen euro's werden uitgegeven aan consultancy, en dan opeens in 2023 hele rijen nullen. Waarom zijn die tabellen niet volledig? Het gaan onder andere over Kanselarij en Buitenlands Bestuur, minister-president, uw eigen winkel. Ook daar zien wij gewoon nullen in die tabellen staan, tenzij dat allemaal ineens tot nul teruggedrongen is. Bij Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is dat zeker en vast niet het geval. Er werd gesproken over de periode tussen 2018 en 2021, maar dat is niet waarvoor de rijen nul zijn. De rijen zijn nul voor 2022 en 2023. Ik had dus graag antwoord op hoe u kunt spreken van een definitief antwoord als men gewoon onvolledig is.

Misschien kunt u ook nog een datum geven voor een antwoord op die schriftelijke vraag. Begin juni begint stilletjesaan te passeren. Mogen wij dat vandaag nog verwachten? Is dat voor morgen? Krijgen we dat maandag? Dat zou aangenaam zijn.

Ten derde zegt u over de cijfers van MOW dat daar ook externe dienstverlening in zit. Ik heb dat rapport nog niet in detail doorgenomen, maar MOW zegt zelf dat ze er de externe dienstverlening uitgefilterd hebben. Dan zijn er dus zelfs verschillende definities van externe dienstverlening. Zij zeggen immers expliciet dat dit enkel gaat over extern advies, niet over externe dienstverlening. Bovendien zeggen zij dat meer dan 50 procent van de consultancy naar kerntaken gaat, niet

naar de verhuur van printers, niet naar architecten, maar naar kerntaken van de overheid. De vraag is dus hoe u daarop reageert, minister-president. U sprak over aanpassingen bij Toerisme Vlaanderen. Zijn er ondertussen bij MOW ook aanpassingen geweest? Moeten die het niet meer met tweehonderd mensen minder doen? Welke aanpassingen zijn daar gebeurd?

Minister-president, ik wil u dus de vraag stellen om naast de lijst die we gaan krijgen met alle zaken die wel bij consultancy geteld worden, ook de lijst te krijgen met alles wat jullie eruit gehaald hebben. Want voor mij is het volstrekt onduidelijk wat er nu in en uit gehaald wordt. De lijst met 135.000 facturen die ik vanmorgen heb kunnen inkijken: wat zit daar nu in? Voor mij is dat niet duidelijk. Daar zit geen categorisering bij, dat is gewoon een lijst met 135.000 facturen, met consultancyopdrachten, met bomen kappen, met printwerk, met tapijtreiniging. Tapijtreiniging valt toch niet onder externe ... *(Opmerkingen van Philippe Muyters en Maurits Vande Reyde)*

Uiteraard kan dat extern zijn, maar dat heeft toch niets met consultancy te maken. Collega's, we moeten een klein beetje serieus blijven. Wij hebben een lijst gevraagd met welke consultancyopdrachten er uitgeschreven zijn, en we krijgen een lijst met welke tapijtreiniging er wordt uitgevoerd. We moeten een klein beetje serieus blijven. Op die manier kunnen wij ons werk niet doen.

De voorzitter: Collega D'Haese, kunt u afronden?

Jos D'Haese (PVDA): Dus voilà, bij dezen de vraag om de volledige lijst te krijgen, alle zogenaamde 600.000 lijnen met de opsplitsing tussen wel en geen consultancy, want dat is nu onduidelijk.

Ten vierde, minister-president, moet u mij het onderscheid tussen boekhouding en begroting echt niet uitleggen. Ik moet u ook niet uitleggen dat beide gekoppeld zijn, dat je je begroting maar kunt opstellen als je je boekhouding op orde hebt, dat je maar beleidskeuzes kunt maken als je weet waaraan je geld uitgeeft. Jullie weten vandaag gewoon niet waaraan jullie geld uitgeven, dat is het probleem.

Ten vijfde, wat betreft uw debatfiches: ik haal geen cijfers door elkaar, ik citeer alleen cijfers die ik van deze regering heb gekregen. Ik heb ze telkens gekregen met dezelfde definitie. Minister Crevits zei dat er naar consultancy 1,5 miljard euro ging. Daarna hebt u gezegd dat daar nog van alles anders in zat, dat het voor consultancy 640 miljoen euro is. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Jawel, lees nu de citaten van uw eigen verklaringen er maar eens op na. "Minister Crevits heeft er van alles ingestoken dat er niet bij hoort. Voor consultancy is het 640 miljoen euro." Dan horen we hier dat daar nog van alles in zat dat ook geen consultancy was.

Minister-president Jan Jambon: Dat is niet waar. Ik heb in de plenaire vergadering gezegd dat in die 640 miljoen euro ook externe dienstverlening zit, zoals outsourcingcontracten voor IT-opdrachten.

De voorzitter: Minister-president, ik begrijp de deining, maar straks krijgt u van mij onbeperkt de tijd, conform het reglement, om te antwoorden.

Collega D'Haese, kunt u uw vragen afronden? Want u bent al langer dan vijf minuten aan het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, u ondersteunt eigenlijk mijn punt. Wij vragen naar consultancy, niet meer niet minder, maar wij krijgen altijd iets anders. Daarom is voor mij die evolutie heel belangrijk, die evolutie binnen dezelfde

definities. Dat is waarom ik de cijfers sinds 2010 heb opgevraagd, en niet alleen sinds 2019. De vraag is of we die cijfers ook gaan krijgen als het antwoord op de schriftelijke vragen binnenkomt, want dat is wat we opgevraagd hadden.

Ten slotte, het enige wat ik hier doe, minister-president – en ik verwacht van u hetzelfde –, is pleiten voor een performante overheid, voor een goede besteding van belastinggeld. Er zitten hier andere communisten in deze zaal – er zit er eentje achter mij – die exact dezelfde vragen stellen, bijvoorbeeld als het gaat over Cultuur; een zeer terechte vraag, als het van mij afhangt, kameraad Van de Wauwer. *(Opmerkingen van Orry Van de Wauwer)*

U moet er dus geen karikatuur van maken. Het gaat hier niet over winkels, het gaat hier over een overheid. Als u uw beleid ertoe leidt, minister-president, dat jullie in de pers zeggen dat jullie bijvoorbeeld 10 miljoen euro besparen op Mobiliteit en Openbare Werken, om langs de andere kant 25 miljoen euro uit te geven aan consultancy, dan is dat een slechte besteding van overheidsgeld. Dat heeft niets te maken met privé versus overheid, maar wel met correcte besteding van belastinggeld. De enige ideologische agenda die hierachter schuilt, is dat deze Vlaamse Regering de eigen administraties wil kapot besparen om ze te vervangen door de privé. Dat is wat er gaande is. U hebt het daarnet zelf erkend.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Collega's, minister-president, ik wil een paar reacties geven.

Ten eerste, er wordt gezegd: "We willen cijfers en die 135.000 facturen willen we allemaal zien." Als die facturen dan allemaal gegeven worden, is de vraag: "Waarom geven jullie ons 135.000 facturen?" Wel, jullie hebben ze gevraagd ... *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Nu was het aan mij, denk ik.

De voorzitter: Collega D'Haese, u krijgt helemaal op het einde nog het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Er waren 135.000 facturen, jullie hebben ze gekregen, nu moeten jullie niet klagen over wat daar allemaal in zit, want dat was juist de redenering van de minister-president in de plenaire vergadering, namelijk dat er van alles tussen zit dat zeker geen consultancy is.

Collega's, er moet mij toch iets van het hart. Voor wie zegt dat het begrip 'consultancy' gemakkelijk te interpreteren is, ga ik vier voorbeelden geven uit mijn gemeentelijke ervaring die dat tegenspreken.

Eén, wij hadden een containerpark in eigen beheer, maar hebben het beheer overgedragen aan een intercommunale. Is dat een consultancyopdracht? Volgens mij niet, en ik denk volgens iedereen hier niet; het is wel een uitbesteding.

Twee, we hadden een omgevingsambtenaar die naar de privésector is overgestapt. We schreven een vacature uit, maar vonden niet direct iemand, dus hebben we een bureau gevraagd een persoon af te vaardigen om die omgevingsambtenaar te vervangen. Is dat een consultancyopdracht of een uitbesteding? Het is al veel minder duidelijk waar dat onder valt. Sommigen zullen dat als consultancy zien, anderen zullen zeggen van niet, omdat er geen sprake is van externe adviesverlening of studies, maar van een vervanging voor een feitelijke opdracht.

Drie, we huren een advocaat in voor een omgevingsvergunning die in beroep wordt behandeld. Dat is extern advies dat wij inhuren. Nochtans zal bijna iedereen zeggen dat dat geen consultancy is.

Vier, we hebben een studiebureau dat een stabiliteitsstudie maakt. Is dat consultancy of een uitbesteding van een taak?

Dus, als jullie vragen: "Mensenlief, wat steken jullie daar allemaal in? Is dat nu zo moeilijk?" Wel ja, het is niet eenvoudig om duidelijk te maken wat nu precies consultancy is, wat nu precies uitbesteding is of nog iets anders. Ik ben er zeker van, als je vijf mensen samenzet rond een tafel, dat er discussie zal zijn over wat nu precies wat is. Dat is iets wat ik duidelijk naar voren wil brengen.

Dan wil ik nog een ander punt maken, over de vorige legislatuur. In 2018 heeft de toenmalige minister van Begroting gezegd dat Vlaanderen meer en meer richting een prestatiebegroting zou evolueren. Dat wil zeggen dat er meer gekeken wordt naar het beleid dat wordt gevoerd en het bedrag dat daaraan besteed wordt, niet meer in detail, maar op een hoger niveau: wat wordt er betaald voor welk beleid? Consultancyopdrachten kunnen daar een onderdeel van zijn, maar die minister vond het toen minder belangrijk om dat naar voren te brengen, omdat we naar een hoger niveau zouden gaan. Als ik het me goed herinner, is het feit dat dat naar een hoger niveau getild werd, gevalideerd door het Rekenhof en door dit parlement. De filosofie was: als je beleid voert, wil je weten hoeveel daar in totaal aan wordt uitgegeven.

Ik begrijp dat deze minister, als parlamentslid, graag zicht heeft op de consultancy-opdrachten en daarom voor die drie lijnen – 361, 391 en 441 – het luik 'consultancy' wil zien, met als definitie 'een studieopdracht die door externen wordt uitgevoerd'. Als je dit toepast op mijn voorbeelden van daarnet, dan zou de uitkomst waarschijnlijk al anders zijn dan wat jullie als consultancy zagen. Dat hangt af van hoe iedereen afzonderlijk consultancy definieert; daar is geen eenvormigheid over.

Dit gezegd zijnde, denk ik dat het heel nuttig is dat we de informatie die jullie al hebben gezien en die we nog geanonimiseerd te zien gaan krijgen, ook verder kunnen bekijken. We kunnen het Rekenhof ook vragen om die te valideren. We zijn overigens bezig met die vraag aan het Rekenhof, zodat die discussie voor eens en voor altijd afgesloten kan worden en zodat we weten of de gepresenteerde cijfers ook de juiste zijn en of de aanbestedingen goed gebeurd zijn. Daar zijn we mee bezig, collega's, en daar wil ik me verder voor inzetten.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal mijn tussenkomst beperken, maar ik zou toch twee dingen willen aanhalen.

Heel veel mensen – het hele parlement –, hebben transparantie gevraagd, ikzelf en fractiegenoten van mij ook. Transparantie is nuttig. Er is wel veel drama. Dat gaat nu over een lijst die ik zelf nog niet heb gezien, maar die men vanaf nu in het bureau van de voorzitter kan gaan inkijken. Dat is prima, ik zal dat zeker doen. Het is wel raar dat er op dit moment al door de interpellanten conclusies uit worden getrokken. Er staat namelijk te veel in de lijst. Het gaat over tapijtmakers, hout-hakkers, printers ... dat zijn geen consultants. Maar de oorspronkelijke vraag was net: "De cijfers zijn onvolledig, geef de volledige cijfers." Nu krijg je de volledige cijfers, volgens de gehanteerde definitie, en is het weer niet goed. Dit keer is het te veel. Ik heb het zelf niet gezien, ik ben wat voorbarig met mijn conclusies, maar dat is wel een vreemde redenering. Als je de volledige cijfers vraagt, moet je toch niet ontevreden zijn als je ze ook krijgt. Het is nu aan iedereen om te analyseren wat hij of zij onder consultancy verstaat.

Het tweede punt is vanaf het begin het moeilijkste in deze discussie, namelijk wat je onder consultancy verstaat. Als je daar enkel de Big Four in rekent, dan moet je niet vragen wat consultancy is, maar wat de contracten van de Big Four zijn. Die

zijn altijd duidelijk, daar is nooit twijfel over geweest. Als je enkel dat verstaat onder consultancy, dan gaat het debat daarover. Dit is een breder debat, een belangrijk debat. Ik pleit voor transparantie, maar je moet de definitie van consultancy niet aanpassen naargelang de gegevens die je hebt gekregen. Ik zou, net als collega Muyters, kunnen putten uit ervaringen van mijn lokaal bestuur, maar ik zal een paar andere voorbeelden aanhalen.

Mijnheer D'Haese, kent u de verenigingen Intercommunale Durme-Moervaart (IDM) of Hoge Wal? Zegt u dat iets? Neen? Dat zijn samenwerkingsverbanden waar de gemeente Zelzate in zit, waar de PVDA mee in het bestuur zit. Die zouden, als je die definitie zou hanteren, ook onder consultancy kunnen vallen. Ik wil daarmee aangeven dat er zowel op lokaal als op Vlaams niveau gebruik wordt gemaakt van externe partners.

En daarmee kom ik tot mijn derde punt, en daar zit de angel in het verhaal. Wat is er van al die zaken nuttig en wat is er niet nuttig? Wat moet je als overheid niet doen, wat zou je als overheid beter in huis doen en wat is er nuttig om door externen te laten doen? Als het bijvoorbeeld over tapijtreiniging gaat, is het dan nuttig dat de Vlaamse overheid een tapijtreinigingsdienst in huis heeft? Ik weet het niet, dat kan. Dat is wat we moeten onderzoeken. Het is goed dat er transparantie wordt geboden en dat we op basis daarvan, dossier per dossier, kunnen nagaan wat nuttige consultancy is, wat nuttige uitbestedingen zijn en wat misschien beter in huis of misschien beter helemaal niet kan worden gedaan. Je kunt toch niet ontevreden zijn als je de gegevens krijgt om dat onderzoek te doen.

Ik heb een laatste concrete vraag aan de minister-president, maar ik wil het hele debat over de deontologie niet overdoen, want dat is niet de scope van vandaag. Ik wil wel de boodschap nogmaals herhalen. In de aanloop van dit dossier hebben we het er ook over gehad dat er over de deontologische regels moet worden gediscussieerd en of ze moeten worden aangescherpt. Het zou jammer zijn mocht die analyse ondersneeuwen in de cijfers en de welles-nietesspelletjes die hier ondertussen over de lijst worden gevoerd. Mijn oproep is om het debat over de deontologische regels niet verloren te laten gaan. Als we iets kunnen leren uit dit hele proces, is het dat er daar misschien nog wel wat werk aan is.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Collega's, we hebben inderdaad de voorbije weken elke week andere cijfers gekregen over wat er wordt uitgegeven aan consultancy-opdrachten. Ik wil hier wel benadrukken – want er wordt hier ook een bepaalde sfeer geschapen door de indieners van het initiatief – dat het niet gaat om kwade wil van de regering, absoluut niet.

Ik denk dat zowel de oppositie als de meerderheidspartijen hier wel terechte vragen hebben gesteld, de vraag naar meer transparantie, naar meer duidelijkheid. Dat is voor de regering ook geen eenvoudige opdracht, en waarom? Dat is dan de essentie van waarom we hier zijn: het gebrek aan eenduidigheid van wat er allemaal onder consultancy valt, de definitie die niet helder is. Dat kan dan niet louter en alleen door bepaalde lijnen of codes in de uitgaven te bekijken. Het is goed dat er op basis daarvan gewerkt kan worden, maar ernaast zijn er ook nog heel veel vragen over wat er nu allemaal in die lijnen zit.

De vragen van de heer Verbeurgt over garanties over cijfers en antwoorden van de minister-president zijn nu moeilijk. Maar nogmaals, dat is niet vanwege slechte wil of onwil om duidelijkheid te verschaffen, dat is juist vanwege de definitie die men hanteert.

Wat er nu volgens mij moet gebeuren, is het formuleren van een heldere definitie, een heel verfijnde definitie. Want we hebben definities, alleen zijn die verschillend

afhankelijk van door wie de vraag wordt gesteld, van wat we daaronder verstaan. Wat mij betreft valt niet alles wat wordt uitbesteed daaronder.

De voorbeelden die collega's Verbeurgt en D'Haese aanhaalden – het hakken van bomen, het reinigen van tapijten – vallen daar voor mij niet onder, ook niet als er ad hoc expertise nodig is bij de administraties zoals IT'ers. Want het is veel voordeliger om zulke opdrachten op korte termijn uit te besteden aan mensen op basis van acute noden, dan zo'n heel team duurbetaalde IT'ers in huis te hebben, die de helft van de tijd met hun duimen aan het draaien zijn. Dus die horen daar wat mij betreft niet onder. Maar ik begrijp wel dat die nu ook naar voren komen in de totale cijfers.

Wat er wel onder moet vallen, is het echte consultancywerk in die kern, dat beleidsvoorbereidend werk. Daar bestaan inderdaad verschillende visies over, en zoals collega Muyters zegt, dat moet nu afgeklopt worden op basis van een advies van het Rekenhof. Dat lijkt mij de beste manier, maar alleen dan kan de duidelijkheid volgen.

Eenmaal we die duidelijke definitie hebben, moet het mogelijk zijn – en dat is de oproep die ik hier opnieuw wil doen – om aan een databank te werken, een databank met een overzicht van alle consultancyopdrachten vanuit de Vlaamse overheid, vanuit al de departementen, een databank die ook te raadplegen is, zodat wij niet allemaal apart schriftelijke vragen stellen gericht naar aparte departementen of ministers, om die cijfers dan met elkaar te vergelijken, maar een databank die wij kunnen raadplegen. Maar niet alleen wij, ook de burgers, want het gaat hier om opdrachten – beleidsvoorbereidend werk – betaald met belastinggeld. Als sommige informatie informatiegevoelig is, dan kan het nog altijd te motiveren zijn waarom dat niet publiek raadpleegbaar is. Maar ik denk dat het ook interessant kan zijn om die resultaten te zien.

Minister-president, we hebben die discussie gehad in de commissie Cultuur. Collega D'Haese verwees er al naar, ik denk dat u mij een compliment wilde geven door mij communist te noemen, maar dat is zo absoluut niet aangekomen voor alle duidelijkheid. Maar daar hebben wij die discussie gevoerd, minister-president, op basis van die cijfers over beleidsvoorbereidend werk dat werd uitbesteed vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media. We zagen daar de voorbije jaren een shift naar veel meer opdrachten naar een specifiek consultancybureau en minder naar onderzoeksinstellingen of de steunpunten die de sector zelf kent, terwijl die steunpunten ook heel veel expertise in huis hebben. Voor de sector zelf en de steunpunten zouden die resultaten van dat werk door dat consultancybureau ook heel interessant zijn.

Dus ik hoop dat we snel duidelijkheid krijgen en dat dat aanleiding kan geven voor een debat over wat de overheid allemaal wel of niet hoort uit te besteden: het kerntakendebat. Welke expertise is belangrijk om als overheid nog bij onze departementen te hebben en welke expertise moeten we wanneer uitbesteden en aan wie? Want opnieuw, die verschillende steunpunten in sectoren – ik spreek vanuit cultuur omdat ik die sector het beste ken, maar dat zal volgens mij ook voor andere sectoren gelden – werken met subsidies vanuit de Vlaamse overheid. Ik heb daar het voorbeeld gegeven waarbij er een consultancybedrijf de opdracht kreeg toegewezen en vervolgens zat te bellen naar het steunpunt om daar informatie te krijgen. Dat is natuurlijk heel gek.

Dus, ook daar kun je de vraag stellen wat de kerntaak is van die steunpunten. Ik denk dat dat ook een van die kerntaken kan zijn. Maar zonder databank en zonder heldere definitie zullen we in de toekomst nog altijd verschillende cijfers krijgen, en dat moeten we tegengaan omdat er heel veel vraag en nood is naar

transparantie. Dus ik hoop dat we snel de definitie krijgen en zo'n databank kunnen opstarten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik ga nog eens een poging doen. Ik verwijs naar de tabel die u vandaag hebt kunnen inkijken en die u vandaag nog zult krijgen met uitzuivering van de verwijzing naar de namen, niet naar de firma's. Die tabel is de tabel om te zeggen dat het getal van de grootteorde van 640 miljoen euro waar ik in de plenaire vergadering naar verwees – ik heb juist naar het verslag gekeken, ik heb gezegd dat dit niet alleen consultancy is, het omvat ook externe dienstverlening – het totaalbedrag is dat we aan externe dienstverlening hebben uitgegeven. Daar zitten alle consultancyopdrachten in.

Sedert 2021 hebben we een duidelijke definitie gemaakt van wat er onder consultancy valt, en daar zijn drie boekhoudkundige posten waar alle consultancy-posten en niets anders op worden geboekt – binnen ICT, hrm en wat er buiten die twee valt. Dus dat is klaar, glashelder. Waar zit natuurlijk de moeilijkheid? Dat zit in het feit dat die opsplitsing vóór 2021 niet werd gemaakt. Ik kan daar ook niet aan doen, dat is een vaststelling, daar moeten we op factuurniveau kijken of dat onder de definitie valt die we in 2021 hebben gemaakt.

Dus dat is eigenlijk glashelder voor de goede verstaander. Maar als je natuurlijk een rij van cijfers opmaakt en je gaat die met elkaar vergelijken, achter al die cijfers zitten wel andere begrippen of andere definities, dan kun je natuurlijk een hoop 'fuss' creëren daarrond. Maar ik weet niet wie daarmee wordt geholpen.

U hebt gevraagd, mijnheer Verbeurgt, of dit de definitieve tabel is. Ik heb in mijn antwoord gezegd dat Welzijn en Volksgezondheid dit nog moet verfijnen. Ik stel dat ook vast, ik vind dat spijtig. Dus als u het voorbeeld geeft van WeCare of YouCare ... *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt en Jos D'Haese)*

Als u het voorbeeld geeft van WhoCares?, dan moet dat nog gevalideerd worden. Dus ik hoop dat het departement daar nu zo snel mogelijk werk van maakt dat dat ook vrijgegeven kan worden.

Dus vanaf 2021 hebben we het op detailniveau, op die drie posten die we net hebben toegelicht. Dan zegt u dat we niet hebben gewacht op de oppositie, dat we vandaag de cijfers niet kunnen geven, dat we dat vandaag pas in de tabel zetten. Ik heb u gezegd dat we eind vorig jaar beslissingen hebben genomen om hier en daar de personeelsreductie die we hadden afgesproken, om goede redenen, aangegeven door de vakminister, te corrigeren.

Dus we hebben inderdaad niet op deze oefening gewacht, we hebben inderdaad zelf op een bepaald moment gezien dat er externe dienstverlening misschien toch wordt binnengehaald voor taken die reguliere taken zijn. Je doet op een bepaald moment een beleidsbeslissing, daarna evalueer je en ga je die een beetje corrigeren. Dat is toch de normale gang van zaken.

Mijnheer D'Haese, ik kom tot uw feitelijke vraag over wat de nullen in de tabellen betekenen. Er zijn sommige departementen van naam veranderd, bijvoorbeeld bij Opgroeien. Natuurlijk vanaf het moment dat die naam is veranderd, is die oude post op nul en vind je die nieuwe post. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Natuurlijk het is 2023. Ik kan me voorstellen dat er op sommige posten nog geen facturen geboekt zijn, dat zou ook kunnen. Er zijn ook departementen die van naam zijn veranderd. We hebben de tabellen absoluut niet gemanipuleerd, dat zou wel het domste zijn dat we kunnen doen.

Bij MOW zijn bij mijn weten geen aanpassingen gebeurd op basis van die nota, omdat er heel veel dingen in zaten: architecten, ingenieurs, externe dienstverlening. Dus ik stel ook vast dat de definitie die in die nota werd gebruikt door de twee ambtenaren waar we het nu over hebben, niet strookt met de definitie die we hanteren sedert 2021. Dus dat moet misschien binnen de ambtenarij wel verspreid worden, zodat we daar helder taalgebruik gebruiken over wat consultancy is en wat externe dienstverlening is. Ik denk dat ik daarmee op de vragen heb geantwoord.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister-president, u zegt dat het voor de goede verstaander glashelder is. Ik vrees dat u in dezen de enige goede verstaander bent. *(Opmerkingen)*

En ex-minister Muyters heeft uitgelegd hoe de verwarring is ontstaan onder de vorige minister van Financiën. *(Opmerkingen)*

Collega's, ik heb goed geluisterd. Collega Muyters en collega Van de Wauwer zeggen dat ik moet begrijpen dat de verwarring er komt omdat er geen heldere definitie is van consultancy. Vervolgens zegt de minister-president dat we een heldere definitie hebben van consultancy. Je kunt niet én claimen dat er een heldere definitie is én tegelijkertijd zeggen dat er onduidelijkheid is omdat er geen heldere definitie is. *(Opmerkingen)*

U zegt dat er verwarring is.

De voorzitter: Collega's, we zullen dit debat in de toekomst zeker nog voeren, maar dit moet, alstublieft, een slotreplik zijn.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): De allerkleinste vzw in Vlaanderen die van deze Vlaamse Regering subsidies krijgt, moet transparanter communiceren over haar uitgaven dan de Vlaamse Regering zelf. De lat die u aan anderen oplegt, daar springt u zelf niet over. U duikt er grandioos onder. Dat is de realiteit, minister-president. Dat u op een simpele vraag niet kunt antwoorden. Dat het weken duurt. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

De voorzitter: Minister-president, we gaan die discussie nog voeren.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik zeg u dat de cijfers van Welzijn die ik heb gezien, zelfs voor 2021 niet kloppen. Daar zit het probleem, minister-president. U kunt zich in duizend bochten wringen, maar uw regering maakt er een boeltje van. Wij stellen dat als oppositie enkel vast. Dan moet u de bal niet naar ons kaatsen, maar dan moet u dringend eens uw eigen boekhouding op orde zetten.

De voorzitter: Dat was de slotreplik van collega Verbeurgt. De heer D'Haese heeft het woord voor zijn slotreplik.

Jos D'Haese (PVDA): Het is wel opmerkelijk. Wij vragen aan deze regering hoeveel zij uitgeeft aan consultancy. Wij krijgen een hele reeks bedragen, en op het einde van de rit vraagt de meerderheid ons zelf eens te zeggen wat wij onder consultancy verstaan. "Hoe definiëren jullie consultancy? Weet je wat? Ga eens door die 135.000 lijnen en zeg zelf eens wat u consultancy vindt en wat u geen consultancy vindt." Maar wat voor een totaal omgekeerde wereld is dat hier?

De heer Muyters zegt inderdaad dat er geen heldere definitie is. Minister-president Jambon zegt dat er wel een is. Kunnen wij die definitie krijgen? Op papier? Wat is wel consultancy en wat niet? Ik heb het niet over de cijfers. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega D'Haese, uw slotreplik alstublieft.

Jos D'Haese (PVDA): Minister Diependaele heeft ons gezegd dat er drie codes zijn en dat daar zaken in worden gestoken. Ik wil weten op basis van welke definities. Wat is nu de afweging om te bepalen wat wel en wat niet consultancy is? Jullie stelden de vraag aan ons, maar jullie moeten die vraag helemaal niet aan ons stellen. Ik heb de vraag ginder gekregen van de heer Muyters, daar van de heer Vande Reyde en hier van de heer Van de Wauwer. Ik stel jullie de vraag wat jullie onder consultancy verstaan, wat er in die cijfers moet zitten en wat niet.

Over die lijn: ik heb niet geklaagd dat ik te veel facturen heb gekregen. Ik heb gezegd dat wij vragen naar consultancyfacturen. Ik wil weten wat er wel en wat er niet in die consultancy zit.

De voorzitter: Collega D'Haese, dit is uw slotreplik. U stelt nieuwe vragen. Als u nieuwe vragen stelt, moet u een nieuw initiatief nemen.

Jos D'Haese (PVDA): Ik reageer op wat er is gezegd. Er is gezegd dat ik vind dat we te veel informatie hebben gekregen. Dat is totaal niet waar. Ik vind dat wij recht hebben om te weten wat wij hebben gevraagd: welke uitgaven er wél onder consultancy worden gestoken. Ik heb er nu de vraag bij gesteld welke uitgaven niet. Minister-president, u hebt niet geantwoord op die vraag. Ik hoop dat we dat antwoord zullen krijgen.

Maar ik wil vooral het debat voeren over waarvoor er naar consultancy wordt gekeken. Als u hier zegt dat Mobiliteit en Openbare Werken aangeeft dat meer dan de helft van de consultancyuitgaven naar kerntaken van de overheid gaat, en dat jullie het niet nodig vonden om daar iets aan te veranderen, dan zitten we effectief met een fundamenteel probleem. Een fundamenteel probleem dat start met de neoliberale ideologie van deze regering, om de eigen administratie af te bouwen, de eigen openbare diensten kapot te maken, en het over te hevelen naar de privésector. U hebt groot gelijk: daar zullen wij ons tegen verzetten.

De voorzitter: De interpellaties zijn afgehandeld.